

658.

**ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 28 października 1933 r.

o przejmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) postanawiam co następuje:

Art. 1. 1) Z nieruchomości, obciążonych zaległymi należnościami z tytułu podatków i danin publicznych, tak państwowych jak i samorządowych, lub z tytułu udzielonych przez Państwo pożyczek, będą w granicach rozporządzeń Ministrów: Skarbu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych przejmowane na własność Państwa grunty za ciężące na tych nieruchomościach podatki, daniny publiczne i pożyczki udzielone przez Państwo.

2) Z nieruchomości, obciążonych zaległymi należnościami z tytułu pożyczek długoterminowych, udzielonych przez banki państwowe lub instytucje kredytu długoterminowego oraz z tytułu świadczeń na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych, mogą być na wniosek właściciwych banków lub instytucji przejmowane na własność Państwa grunty za ciężące na tych nieruchomościach należności z tytułu powyższych pożyczek i świadczeń. Przed zgłoszeniem wniosku banki i instytucje winny porozumieć się z właścicielem nieruchomości.

3) Rozporządzenie niniejsze stosuje się do nieruchomości ziemskich oraz do gruntów niezabudowanych, położonych w granicach administracyjnych lub w sferze interesów mieszkaniowych miast.

Art. 2. Wyłączone są z pod działania ustawy niniejszej nieruchomości, których właściciel posiada

ogółem na obszarze Państwa mniej niż 200 ha gruntów. Postanowienia tego nie stosuje się, jeżeli nieruchomości, z której przejmuje się grunty, położona jest w granicach lub w sferze interesów mieszkaniowych miast.

Art. 3. Grunty przejmowane będą za należności, które posiadają przywilej zaspokojenia z nieruchomości z pierwszeństwem przed innymi obciążeniami, ujawnionymi w księgach hipotecznych, lub które zapisane są w księgach tych na pierwszym i bezpośrednio na dalszych miejscach; za pozostałe należności grunty przejmowane będą tylko wówczas gdy należności te powstały z tytułu podatków i danin publicznych, płatnych przed dniem 1 stycznia 1933 r., przyczem w tym przypadku grunty przejmowane będą tylko za taką sumę należności lub ich części, która, bez względu na stopień hipoteczny należności, mieści się wraz z wszystkimi poprzedzającymi obciążeniami w granicach 2/3 wartości nieruchomości.

Art. 4. 1) Postępowanie celem przejęcia gruntów może być wszczęte, jeżeli należność nie została uiszczona w ciągu 12 miesięcy po terminie płatności; jeżeli termin płatności uległ odroczeniu lub należność została rozłożona na raty, postępowanie może być wszczęte po upływie 6 miesięcy od terminu, w którym przypadała płatność odroczonej należności lub jej raty.

2) Jeżeli terminy określone w cz. 1 upłynęły w stosunku do jednej z należności, postępowaniem mogą być objęte pozostałe wymagalne już należności, choćby w stosunku do nich terminy określone w cz. 1 nie upłynęły.

3) Jeżeli zaległość, uzasadniająca wszczęcie postępowania, powstała z tytułu podatku, daniny publicznej lub pożyczki udzielonej przez Państwo, postępowanie może być zastosowane do całej sumy ciężących na nieruchomości podatków, danin publicznych i pożyczek udzielonych przez Państwo.

4) W przypadkach, w których wskutek niepłacenia rat pożyczek, udzielonych przez banki państwowe lub instytucje kredytu długoterminowego, stał się wymagalny kapitał pożyczki, zaległe raty oraz kapitał pożyczki mogą być objęte jednym postępowaniem.

Art. 5. 1) Wartość przejmowanych gruntów stanowi szacunek tych gruntów, zmniejszony o wartość służebności gruntowych, uprawnień do wydobycia żywic ziemnych we wszystkich stanach skupienia, oraz przejętych w myśl cz. 2 art. 7 wierzytelności instytucji kredytu długoterminowego.

2) Wartość nieruchomości, z której przejmuje się grunty, stanowi szacunek nieruchomości, zmniejszony o wartość ciężarów, które, stosownie do obowiązujących przepisów egzekucyjnych, w razie egzekucji z nieruchomości utrzymuje się na nieruchomości bez potrącenia z ceny nabycia. W szacunku nieruchomości ziemskich uwzględniona będzie wartość plonów lub zasiewów w warunkach normalnego zagospodarowania nieruchomości.

3) Szacunek gruntów przejmowanych z nieruchomości ziemskich oraz szacunek nieruchomości ziemskich, z których grunty się przejmują, będzie

ustalony według zasad, stosowanych przez Państwowy Bank Rolny przy udzielaniu kredytu w listach zastawnych.

4) Szacunek gruntów niezabudowanych, położonych w granicach administracyjnych lub w sferze interesów mieszkaniowych miast, ustalany będzie według przeciętnych cen, płaconych w roku, poprzedzającym wszczęcie postępowania, za takie same lub podobne grunty.

5) Szacunek służebności gruntowych i ciężarów, których wartość nie jest ujawniona w hipotece, będzie ustalany według zasad, stosowanych w postępowaniu egzekucyjnym z nieruchomości.

6) Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministra Skarbu wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości ustalać będą:

- a) zmiany, jakim ulegną stosowane przez Państwowy Bank Rolny normy szacunkowe, w zastosowaniu do rozporządzenia niniejszego z tym ograniczeniem, że w drodze tych zmian nie może nastąpić obniżenie norm więcej niż o 25%;
- b) zasady szacowania drzewostanów oraz pól lub zasiewów;
- c) przepisy, normujące uprawnienia właściciela nieruchomości do sprzątnięcia pól i warunków, w których plony i zasiewy mogą być przejęte wraz z gruntami;
- d) organa, dokonywujące szacunku w myśl artykułu niniejszego.

Art. 6. Za zgodą właściciela nieruchomości mogą być przejęte grunty w rozmiarze, przekraczającym równowartość należności, o ile przejęcie tej nadwyżki gruntów jest celowe pod względem gospodarczym. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Rolnictwa i Reform Rolnych, Sprawiedliwości oraz Spraw Wewnętrznych ustali zasady i sposób wypłaty wynagrodzenia za te grunty; w rozporządzeniu tym uwzględniona będzie zasada, że Skarb Państwa odpowiada do wysokości wynagrodzenia za ciężary i wierzytelności, które nie przeszły w całości lub w części na grunty przejęte.

Art. 7. 1) Ograniczenia własności, związane stale z nieruchomością, nie wyłączając ograniczeń, przewidzianych w statutach ordynacji i fundacji, nie stanowią przeszkody do zastosowania rozporządzenia niniejszego i nie przechodzą na grunty przejęte.

2) Grunty, przejmowane na podstawie rozporządzenia niniejszego, wolne są od wszelkich wierzytelności i ciężarów z wyjątkiem służebności gruntowych oraz wierzytelności instytucji kredytu długoterminowego, które w przypadkach, określonych w cz. 3, przejdą w wyniku segregacji na grunty przejęte.

3) W przypadkach, w których nieruchomość obciążona jest wierzytelnościami instytucji kredytu długoterminowego, a wskutek przejęcia gruntów za inne należności zabezpieczenie tych wierzytelności zmniejszyłoby się poniżej norm dopuszczalnych w myśl statutu oraz przepisów szacunkowych instytucji bądź postanowień umownych, dotyczących loka-

ty papierów, emitowanych przez instytucję, wierzytelności wymienione ulegają segregacji, zgodnie z powołanymi przepisami i postanowieniami, pomiędzy przejmowaną a pozostałą część nieruchomości. Władza, uskuteczniająca przejęcie gruntów, powinna zażądać od instytucji ustalenia, czy zachodzi konieczność segregacji.

4) Segregacji wierzytelności instytucji kredytu długoterminowego dokonywują te instytucje na żądanie władzy, uskuteczniającej przejęcie gruntów. Segregacja winna być dokonana w ciągu miesiąca od daty dostarczenia instytucji kredytu długoterminowego danych, potrzebnych dla dokonania segregacji.

5) Na nieprzejętą część nieruchomości winny być przeniesione przedewszystkiem zaległości z tytułu pożyczek, ciężających na nieruchomości, przy czem zaległościom tym służyć będzie pierwszeństwo hipoteczne, równe kapitałowi i zaległym ratom tych pożyczek lub ich części, które pozostały na nieprzejętej części nieruchomości.

6) Po wydaniu decyzji o przejęciu gruntów pożyczki lub ich części, przeniesione na przejmowaną część nieruchomości, ulegają spłacie, począwszy od raty, przypadającej w najbliższym terminie po złożeniu właściwej władzy przez instytucję dokumentów, dotyczących segregacji.

7) Postępowanie, unormowane w rozporządzeniu niniejszem, nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia w terminie wszelkiego rodzaju należności z tytułu wierzytelności, ulegających segregacji.

Art. 8. 1) Grunty, przejęte na podstawie rozporządzenia niniejszego, a położone poza granicami i poza sferą interesów mieszkaniowych miast i nadające się do użytkowania rolniczego, przeznaczają się przedewszystkiem na parcelację.

2) Grunty niezabudowane, położone w granicach administracyjnych lub w sferze interesów mieszkaniowych miast, przekazywane będą na cele rozbudowy miastom i innym związkom komunalnym za cenę, odpowiadającą szacunkowi przejęcia z doliczeniem kosztów przejęcia.

3) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych upoważniony jest do zbycia i zamiany tych gruntów, położonych poza granicami administracyjnymi miast, które nie zostaną rozparcelowane lub przekazane na cele rozbudowy miast. Upoważnienie to dotyczy również obszarów leśnych, przejętych na podstawie rozporządzenia niniejszego. Minister Spraw Wewnętrznych upoważniony jest do zbycia lub zamiany gruntów, położonych w granicach administracyjnych miast, a nieprzekazanych na cele rozbudowy miast. Upoważnienia powyższe obejmują zrzeczenie się w całości lub w części praw do gruntów przejętych przed przepisaniem tytułu własności na Skarb Państwa.

4) Upoważnia się Ministra Skarbu do zwalniania w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, nabywców gruntów od opłat skarbowych i samorządowych za przeniesienie prawa własności.

Art. 9. 1) Parcelacja gruntów (cz. 1 art. 8) przeprowadzona będzie według zasad, stosowanych przy parcelacji gruntów państwowych, dokonywanej

na podstawie przepisów o wykonaniu reformy rolnej, przyczem:

- a) kolejność nabywców, przewidziana w przepisach, dotyczących wykonania reformy rolnej, oraz normy obszaru działek, tworzonych przy parcelacji, nie będą stosowane;
- b) uprawnienia pracowników folwarcznych, tracących pracę w związku z parcelacją, o ile nie nabędą oni działek, zaspakajane będą przez wypłatę odpraw zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1); art. 45 tej ustawy nie będzie stosowany;
- c) zasady uiszczania ceny kupna za nabywane działki określać będzie Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu;
- d) na wniosek właścicieli gospodarstw karłowatych gospodarstwa te mogą być nabywane przez Skarb Państwa i wartość ich zaliczona na poczet ceny kupna działek, nabywanych z parcelacji;
- e) osobne przepisy określają uproszczoną formę nabywania gospodarstw, określonych w p. d), oraz ułatwienia, jakie stosowane będą przy zbyciu z wolnej ręki gospodarstw, sprzedawanych przez właścicieli w celu nabycia działek z parcelacji.

2) Grunty, przejęte na podstawie rozporządzenia niniejszego, a przeznaczone na parcelację, będą zaliczane na poczet wykonania planów parcelacyjnych.

Art. 10. 1) Wpływy ze zbycia gruntów, przejmowanych na podstawie rozporządzenia niniejszego, oraz wpływy z użytkowania tych gruntów do czasu ich zbycia po pokryciu kosztów przejęcia oraz kosztów, związanych ze zbyciem gruntów, będą przelewane corocznie na pokrycie należności, proporcjonalnie do wysokości tych należności.

2) Rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych ustalać będą szczegółowe zasady rozrachunku wpływów, a w szczególności:

- a) zasady rozrachunku pomiędzy Skarbem Państwa, bankami państwowymi, instytucjami kredytu długoterminowego i instytucjami ubezpieczeń społecznych z tytułu należności tych banków i instytucji w przypadkach, gdy grunty, przejęte za te należności, nie uległy zbyciu;
- b) zasady rozrachunku pomiędzy Skarbem Państwa a miastami i innymi związkami komunalnymi za grunty, przekazane na cele rozbudowy miast;
- c) sposób ryczałtowego obliczania kosztów przejęcia gruntów;
- d) sposób ryczałtowego obliczania kosztów parcelacji gruntów.

Art. 11. W miarę spłacania należności, powstałych z tytułu udzielonych przez banki państwowe lub instytucje kredytu długoterminowego pożyczek

w listach zastawnych, banki lub instytucje te umarzać będą listy zastawne na taką sumę, jaka odpowiada kapitałowej części spłacanych należności.

Art. 12. Upoważnia się Ministra Skarbu do udzielania z zapasów kasowych zwrotnych dotacji na koszty, związane z przejmowaniem gruntów, oraz na koszty związane z przygotowaniem gruntów do parcelacji i przeprowadzeniem parcelacji.

Art. 13. Postanowień ustawowych, określających wysokość odsetek zwłoki od zaległych należności instytucji ubezpieczeń społecznych oraz związków komunalnych, nie stosuje się do sum, otrzymywanych w wyniku rozrachunku wpływów przez te instytucje i związki.

Art. 14. 1) Jeżeli nieruchomości, z której przejęto grunty, znajduje się w dzierżawie, Skarb Państwa wstępuje w prawa właściciela w stosunku do gruntów przejętych z prawem rozwiązania umowy dzierżawnej za wypowiedzeniem. Wypowiedzenie następuje przez doręczenie decyzji o przejęciu gruntów. Rozwiązanie umowy następuje z końcem roku dzierżawnego, następującego po roku, w którym dzierżawcy wypowiedziano umowę. Wypowiedzenie umowy nie zwalnia właściciela nieruchomości od odpowiedzialności za szkody i straty z powodu niedotrzymania warunków dzierżawy; dzierżawcy w żadnym jednak razie nie służy prawo żądania odszkodowania z tytułu utraconych korzyści.

2) Jeżeli przejęciu ulega część nieruchomości, dzierżawcy służy prawo zrzeczenia się dzierżawy w całości, jeżeli obszar, co do którego umowa dzierżawna ulega rozwiązaniu, stanowi więcej niż 1/4 całego dzierżawionego obszaru, a jeżeli chodzi o nieruchomości ziemskie ponadto w tych przypadkach, gdy dzierżawą objęte były zakłady przemysłu rolnego, których wytwórczość oparta była na produkcji obszarów, co do których umowa ulega rozwiązaniu.

Art. 15. Decyzje o wszczęciu postępowania w celu przejęcia gruntów wydaje wojewoda na wniosek prezesa izby skarbowej. Decyzje te są ostateczne.

Art. 16. Na podstawie decyzji wojewody o wszczęciu postępowania będzie wpisane w księdze hipotecznej nieruchomości ostrzeżenie z tym skutkiem, że w dalszem postępowaniu uwzględniony będzie taki stan prawny nieruchomości, jaki istniał w chwili wpisania ostrzeżenia.

Art. 17. Po oszacowaniu gruntów przez organa, powołane w myśl p. d) cz. 6 art. 5, wojewoda określi obszar i granice gruntów przejmowanych oraz wyda decyzję o przejęciu ich na własność Państwa. Decyzja ta jest ostateczna i stanowi tytuł:

- a) do objęcia przejętych gruntów w posiadanie Państwa;
- b) do wydzielenia gruntów przejętych i przepisania prawa własności na rzecz Państwa;
- c) do ujawnienia w wykazie hipotecznym gruntów przejętych obciążeń przewidzianych w cz. 2 art. 7, oraz do skreślenia z pozosta-

łej części nieruchomości wpisów, dotyczących tych należności, za które zostały przejęte grunty.

Art. 18. 1) Postępowanie celem przejęcia gruntów nie może być wszczęte, jeżeli nieruchomość poddana jest egzekucji.

2) Jeżeli nieruchomość zostanie poddana egzekucji po wszczęciu postępowania celem przejęcia gruntów, wojewoda w porozumieniu z prezesem izby skarbowej może zawiesić to postępowanie do czasu zakończenia postępowania egzekucyjnego. W razie niedojścia licytacji do skutku wojewoda podejmie wszczęte postępowanie, w przypadku zaś sprzedaży nieruchomości z licytacji postępowanie umorzy.

Art. 19. Wojewoda w porozumieniu z prezesem izby skarbowej umorzy postępowanie w przypadku uiszczenia przez dłużnika należności zaległych (cz. 1 art. 4) oraz kosztów postępowania.

Art. 20. Upoważnia się Radę Ministrów do ustalenia w drodze rozporządzeń na wniosek Ministrów Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych, jakie przepisy rozporządzenia niniejszego, na jakich obszarach Państwa i w jakich terminach tracą moc obowiązującą.

Art. 21. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Opieki Społecznej.

Art. 22. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem górnośląskiej części województwa śląskiego.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Wyznań
Religijnych i Oświecenia Publicznego:
J. Jędrzejewicz

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
Nakoniecznikow - Klukowski

Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*

Minister Poczty i Telegrafów: *Kaliński*